Presentatie Sociaal Domein

Raad Luistert

25 september 2025

Vraag ambassadeurs

- Toelichting op de strategie voor kostenbeheersing sociaal domein
- Inhoudelijke en financiële onderbouwing van maatregelen (in keuze/investering en effect)
- Relatie met de begroting

Bespreekpunten

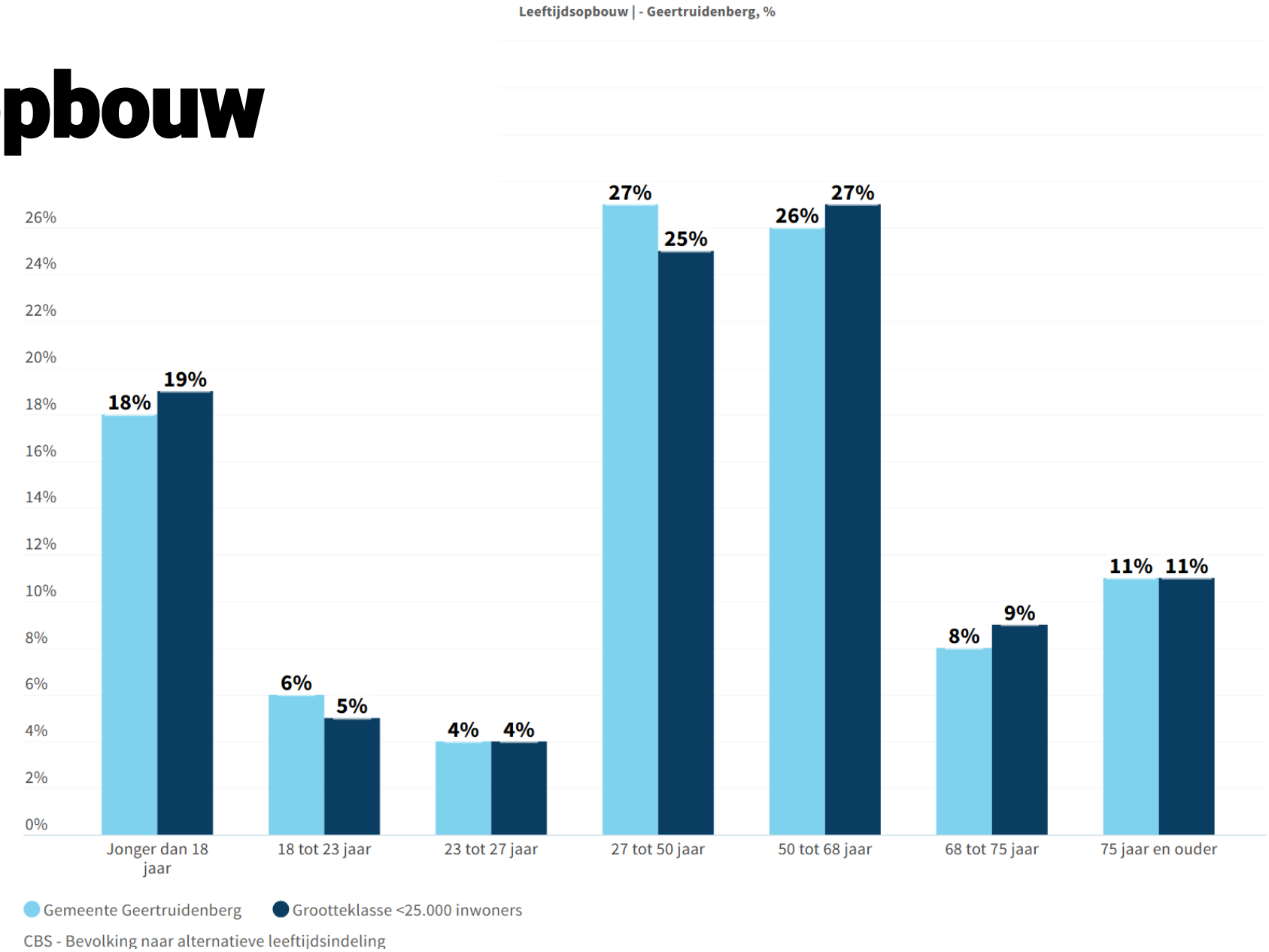
1. Huidig beeld van Geertruidenberg
2. Financiële analyse
3. Landelijke ontwikkelingen
4. Lopende acties en maatregelen
5. Financiële vertaling 2026 en verder

Huidig beeld

- Demografische kenmerken
- Welvaart en schulden
- Gezondheid
- Sociaal netwerk
- Wmo, Jeugd en Participatie

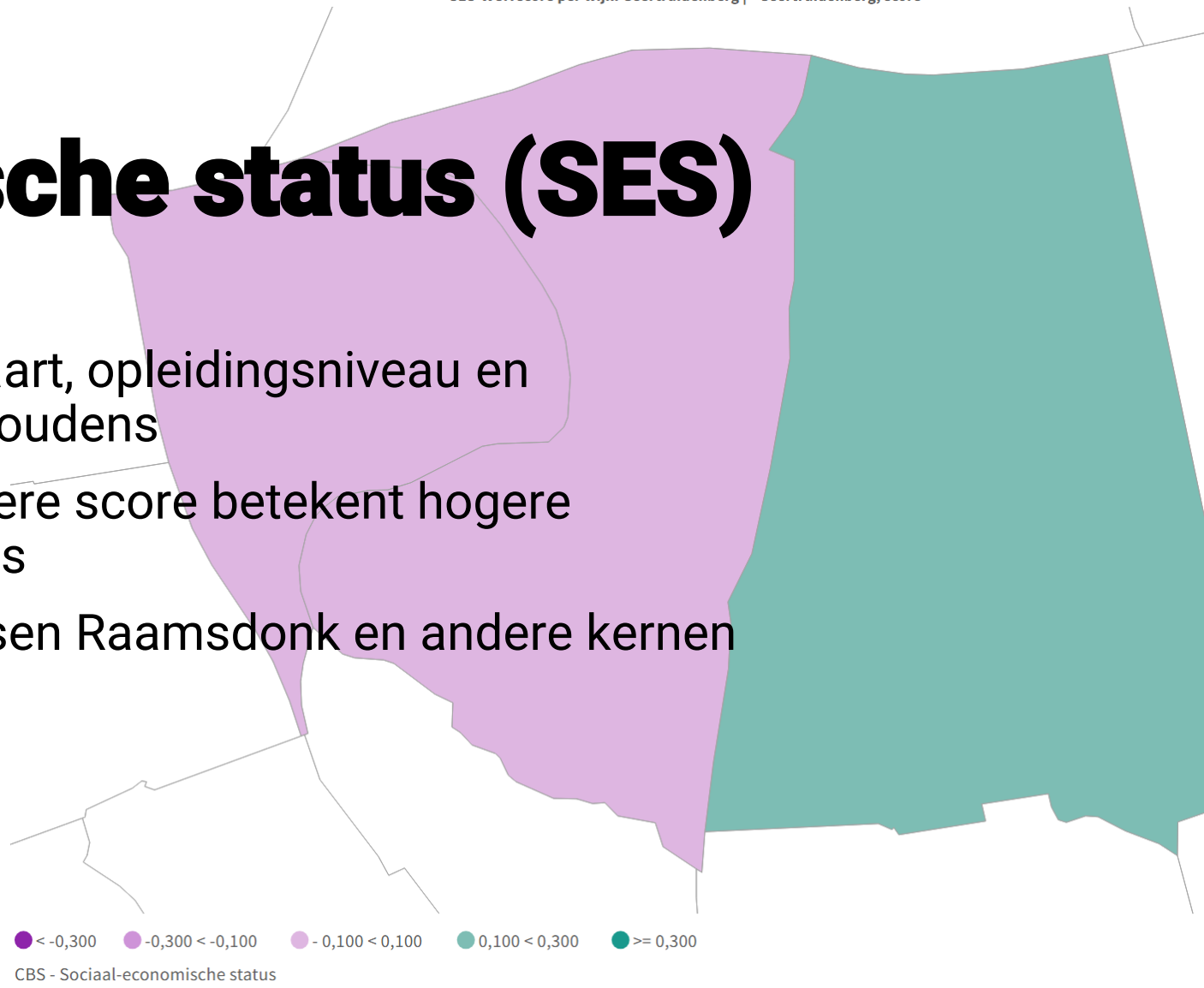
Leeftijdsopbouw

- Geen grote verschillen t.o.v. vergelijkbare gemeenten

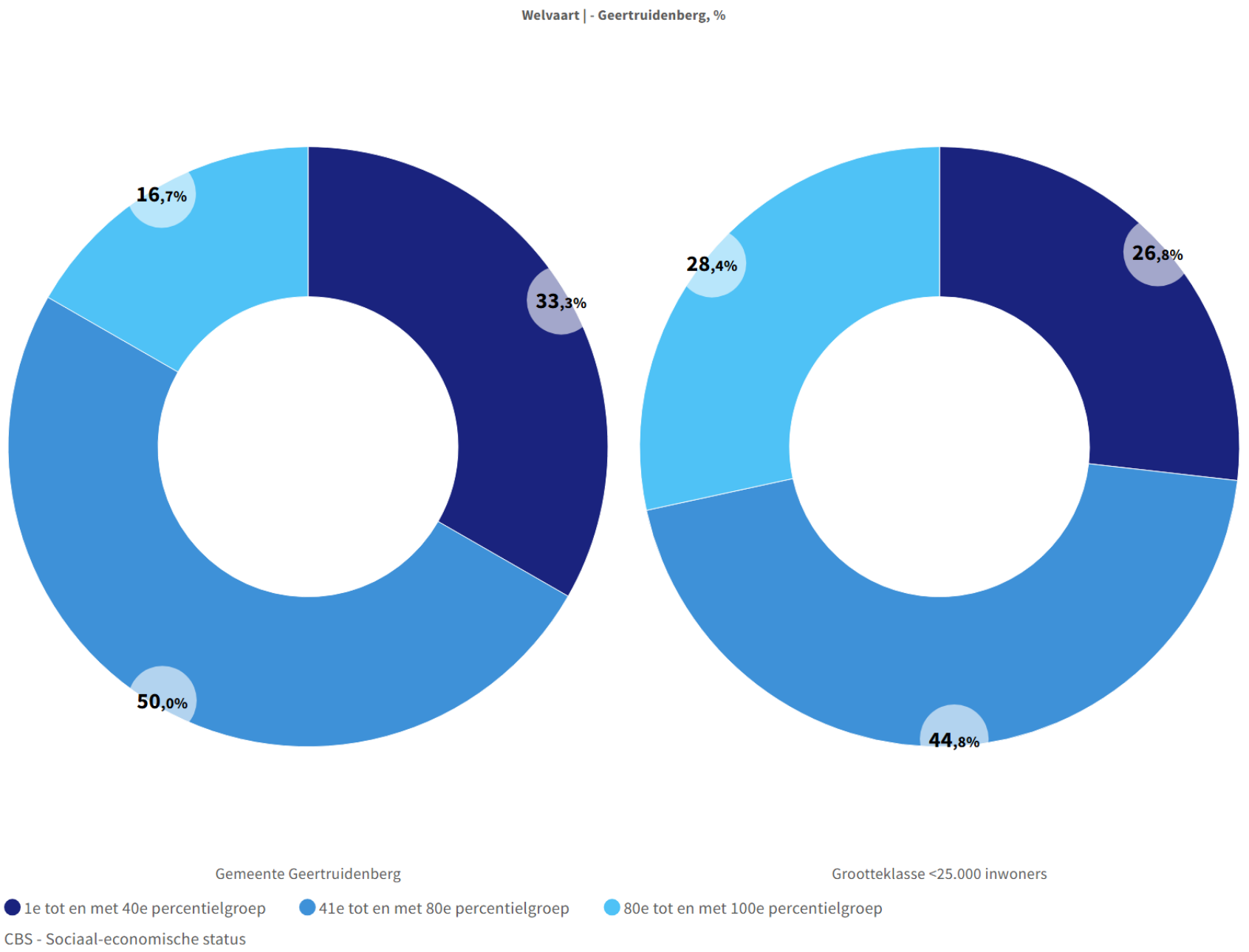
Sociaal-economische status (SES)

- Meting op basis van welvaart, opleidingsniveau en arbeidsverleden van huishoudens
- 0 = gemiddelde in NL, hogere score betekent hogere sociaaleconomische status
- Relatief groot verschil tussen Raamsdonk en andere kernen

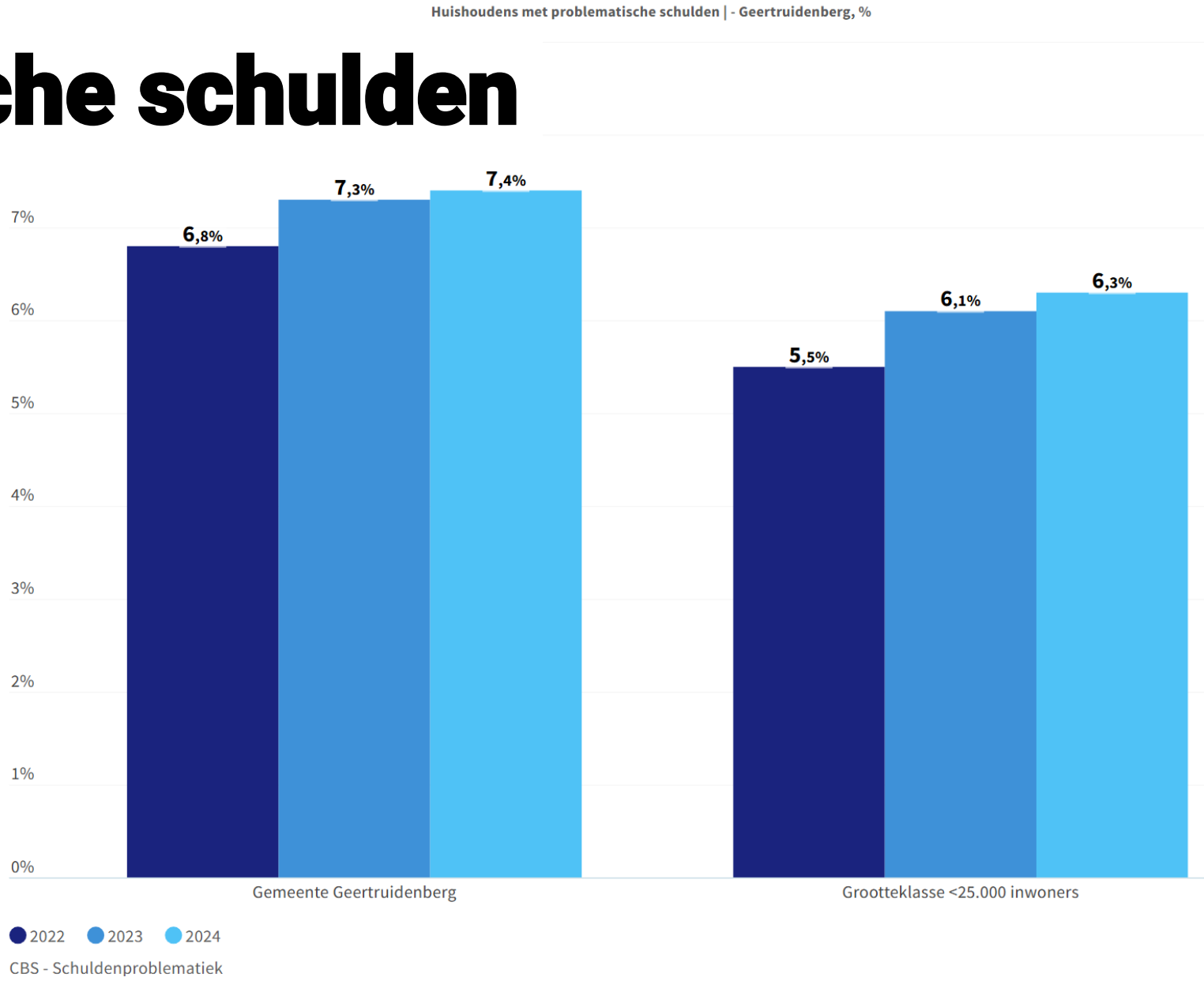
Welvaart

- Betreft het financiële draagvlak van huishoudens
- Gemeente Geertruidenberg heeft meer inwoners met laag vermogen dan gemiddeld
- Hierdoor grotere kans op financiële problematiek

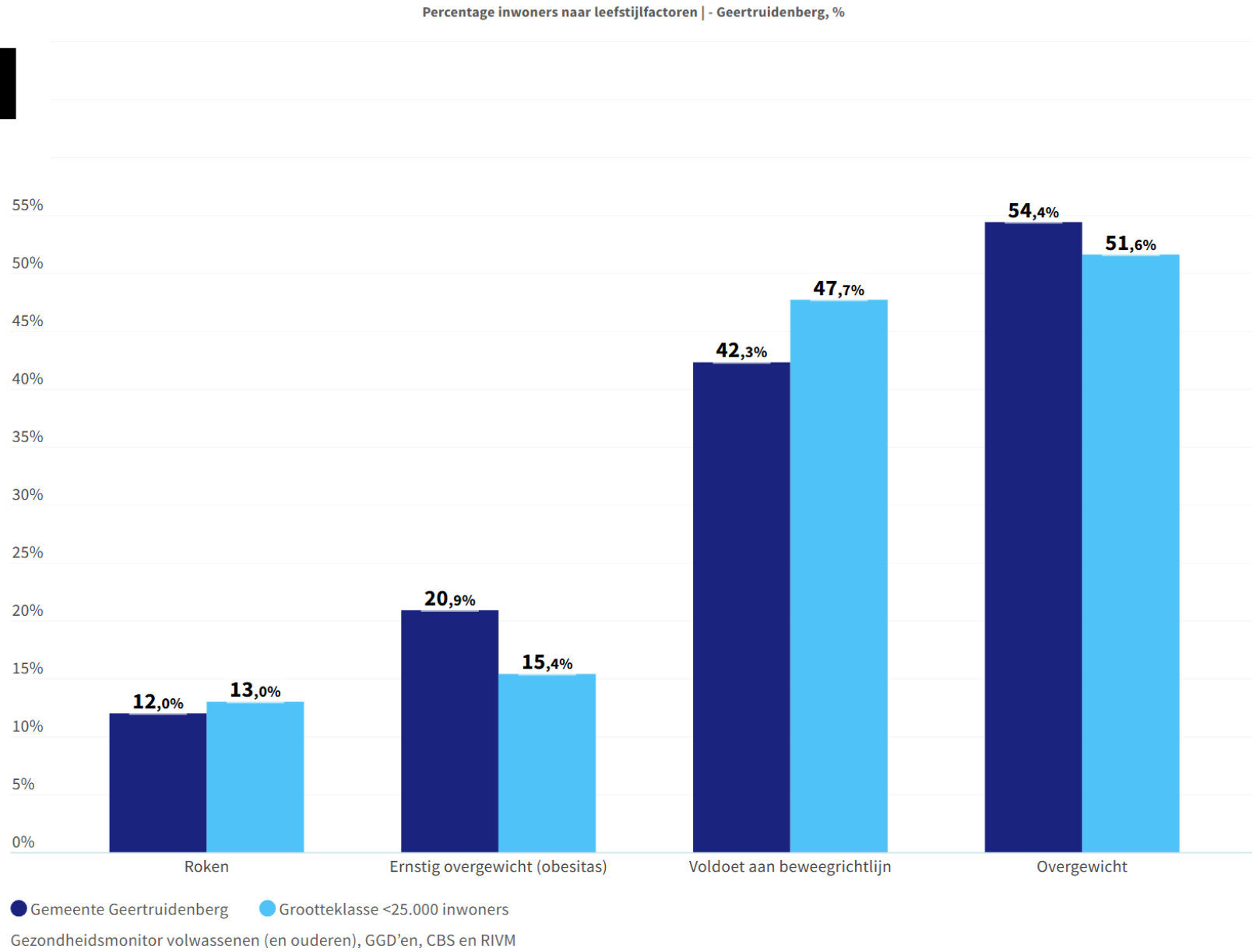
Problematische schulden

- Huishoudens met langdurige financiële problemen
- Relatief hoog percentage
- Zorgt voor gezondheids-klachten, stress en dus meer hulpvragen

Gezondheid

- Geertruidenberg scoort slechter op obesitas en overgewicht
- Ook voldoen minder inwoners aan de beweegrichtlijnen
- Verhoogde kans op langdurige zorgvragen

Sociaal Netwerk

Mantelzorgers:

13,5% van de inwoners, 15,8% in vergelijkbare gemeenten

Vrijwilligers:

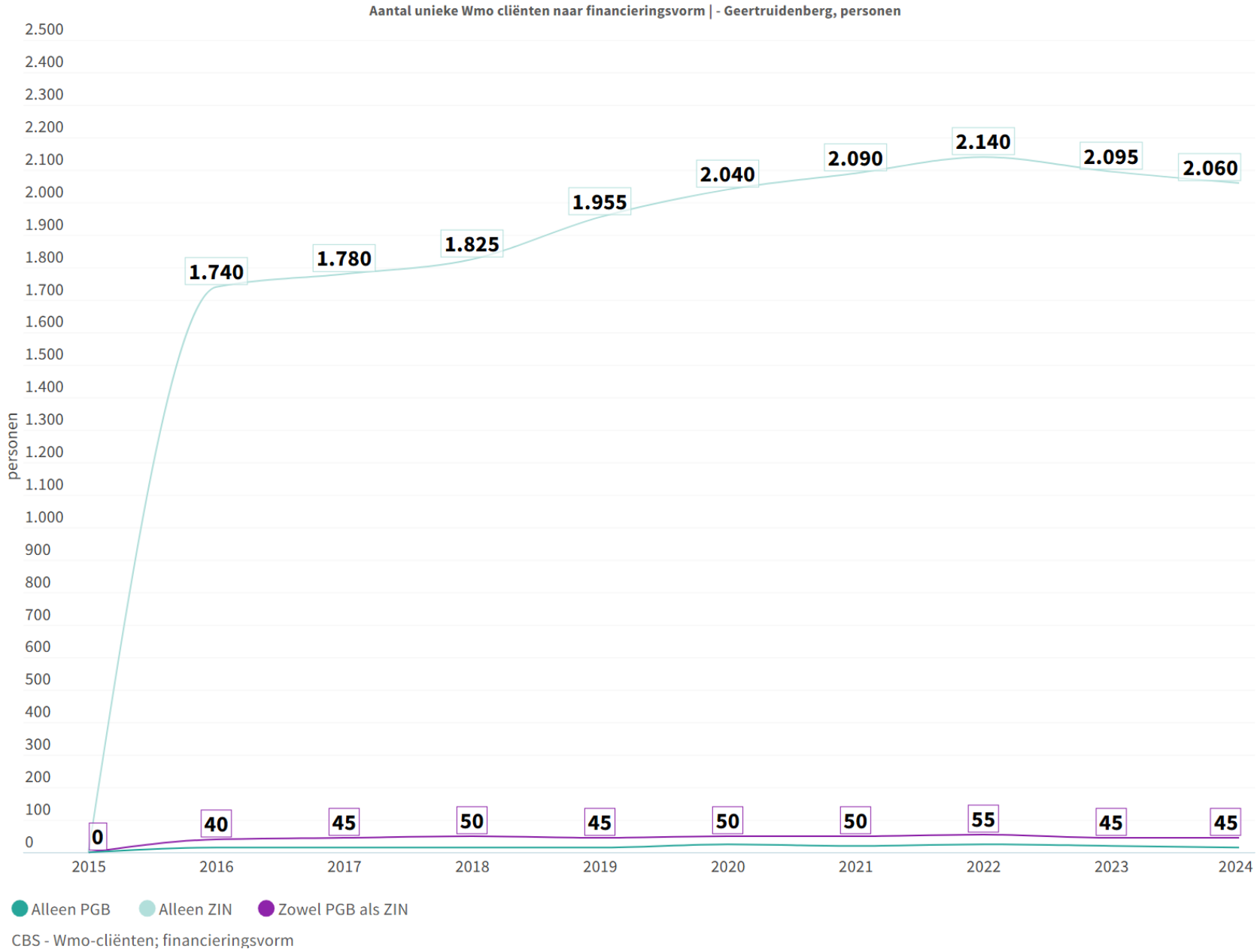
22% van de inwoners, 28% in vergelijkbare gemeenten

Eenzaamheid:

45% van de inwoners, 42,1% in vergelijkbare gemeenten

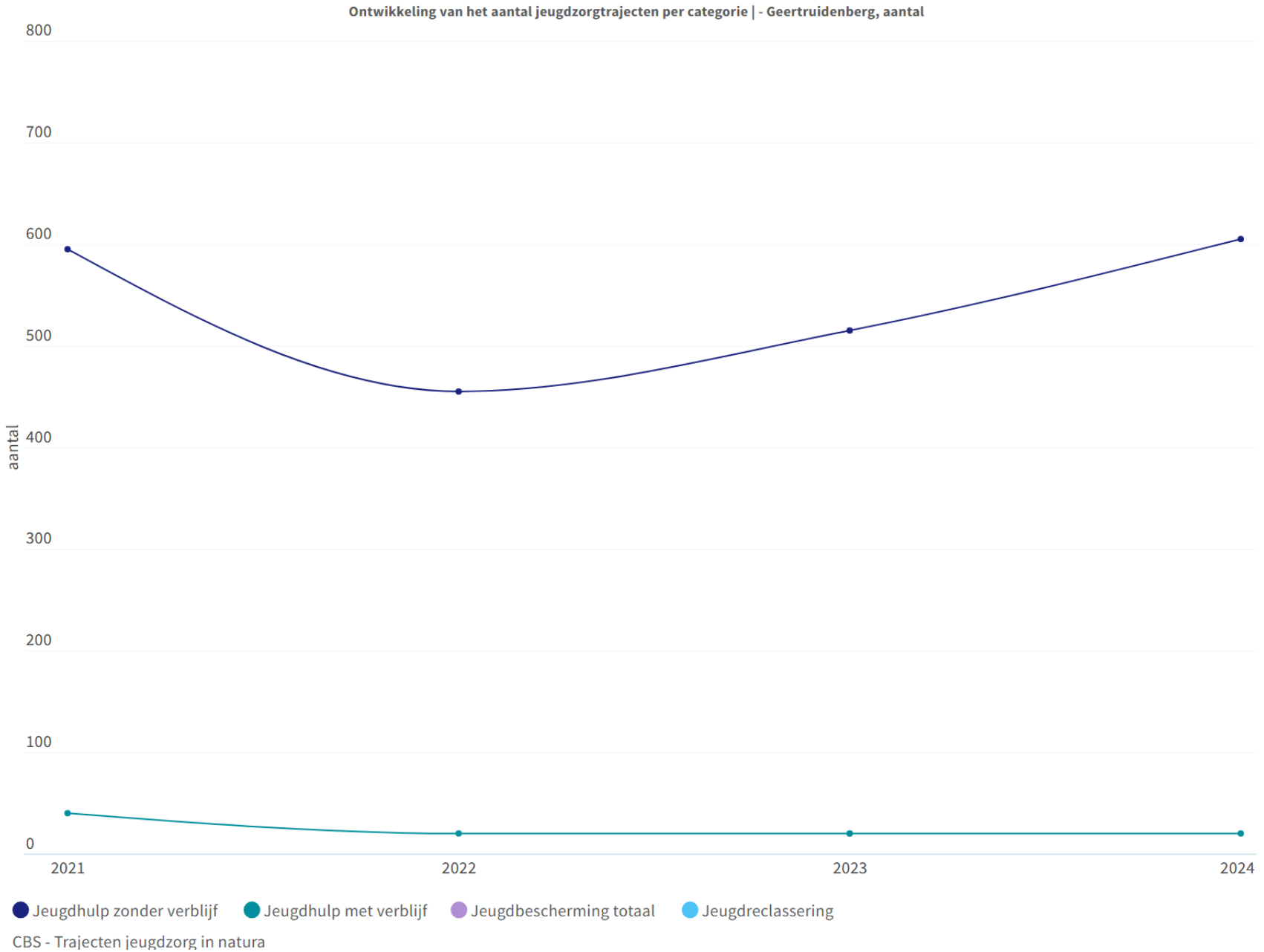
Wmo

- In 2024 waren er 2060 unieke Wmo-cliënten, 1740 in 2016
- +/- 10% van inwoners 18+ heeft een Wmo-voorziening
- +/- 30% van inwoners 65+ heeft een Wmo-voorziening
- Binnen alle categorieën meer verstrekte voorzieningen dan gemiddeld
- Maar: lichte daling v.a. 2022

Jeugd

- In 2024 zijn er 700 trajecten ingezet, bij 645 jeugdigen.
- 16% van de jeugdigen krijgt jeugdzorg
- Dip in coronatijd, daarna een stijging naar aantal in 2021, nu constant
- Maar.. Kosten zijn door de jaren heen wel opgelopen, o.a. door duurdere trajecten en tarieven (o.a. salaris)

Participatie

Huishoudens met bijstand t.o.v. alle huishoudens:

3,1% van de huishoudens

Personen met bijstand:

2015: +/- 530 personen

2024: +/- 349 personen

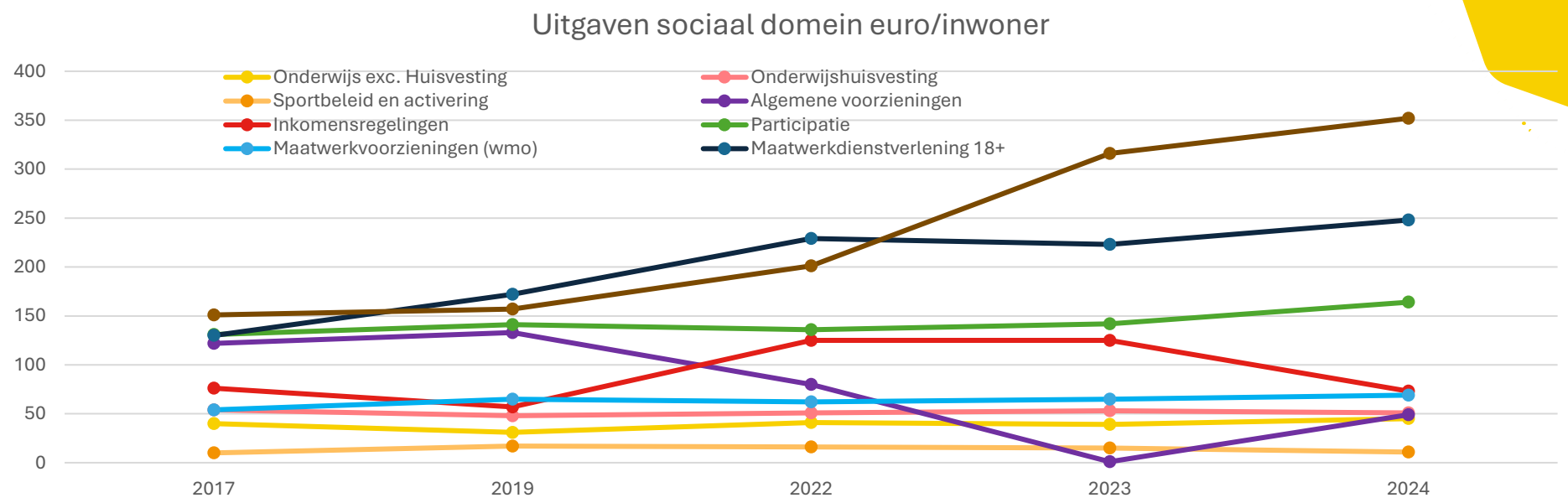
Werkloosheidspercentage:

2015: 6,8% van de beroepsbevolking

2024: 2,8% van de beroepsbevolking

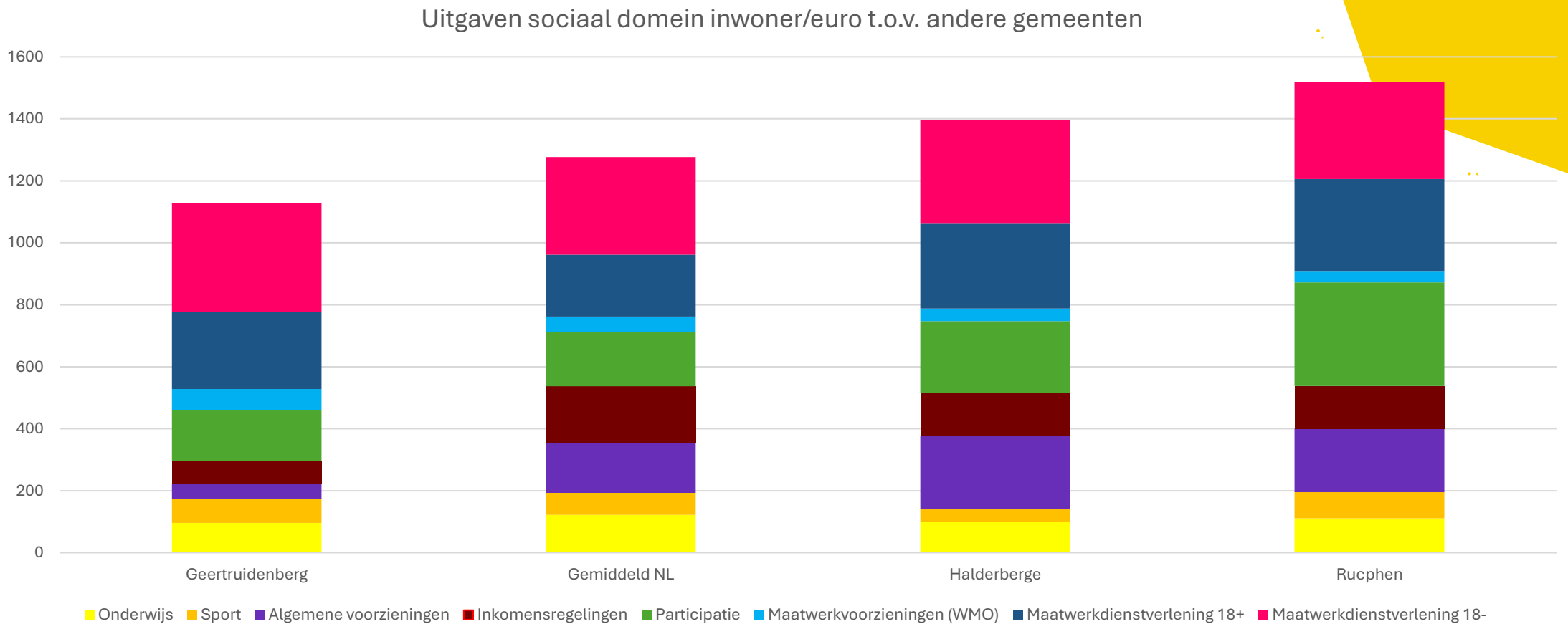
Financiële analyse

Financiële situatie 2017 → 2024

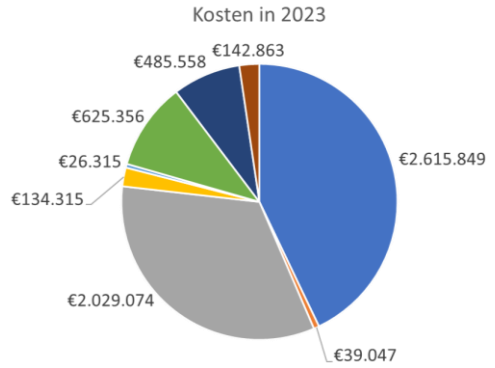
Forse toename jeugdhulp, terwijl aantal cliënten ongeveer gelijk blijft
Forse toename WMO; cliëntenbestand groeit wel, maar minder hard
Stabiel rondom participatie
Minder kosten aan algemene voorzieningen (wijkteams, sociale basis)

Vergelijking met andere gemeenten

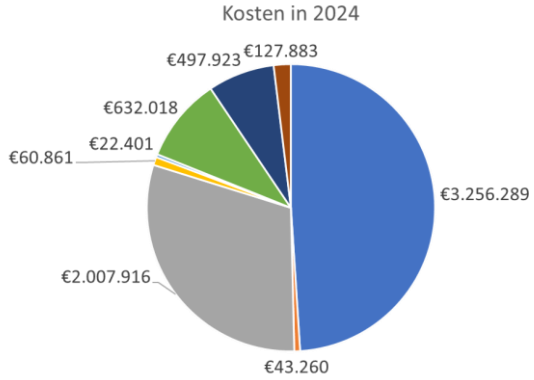

Wmo

- Dubbele vergrijzing, meer inwoners hebben een hulpvraag
- Inwoners wonen langer zelfstandig thuis
- Minder mantelzorgers beschikbaar
- Complexere zorgvragen
- Personeelstekort in de zorgsector
- Stijgende tarieven
- Kostenstijging zit m.n. in HBH

2023: Totaal € 6.098.377

2024: Totaal € 6.648.551

Jeugd

- Meer jongeren met een hulpvraag, nu constant (complexere leefwereld, corona)
- Complexere zorgvragen, langere en duurdere hulp
- Problematiseren en productieprikkel
- Stijgende tarieven
- Krapte arbeidsmarkt (o.a. effect op onderwijs)

Landelijke trends
&
ontwikkelingen

Landelijke ontwikkelingen

- Hervormingsagenda Jeugd
- IZA /Gala /AZWA, Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg
- Participatiewet in balans, hervorming arbeidsmarkt

- Aandacht : preventie, normaliseren, afbakening individuele hulp, integraliteit (bv verbinding welzijn- en zorgdomein)
- Belangrijke rol gemeenten → versterking regionale samenwerking
- Niet de betaalbaarheid, maar houdbaarheid (personeel!) van zorg grootste uitdaging

Kortom:

- Totale kosten van het sociaal domein liggen op een lager niveau dan bij vergelijkbare gemeenten
- De kosten van individuele hulp WMO/Jeugd liggen op een hoog niveau en stijgen (ca 10%)
- We geven relatief weinig geld uit aan participatie en preventie/algemene voorzieningen (o.a. in de wijk)
- Demografisch gezien liggen er vraagstukken m.b.t. financiële zelfredzaamheid, gezondheid en sociaal welbevinden

Strategie en maatregelen

Programma Mens en Zorg

Doelstelling Transformatie

Realiseren van een integraal en houdbaar sociaal domein in 2030

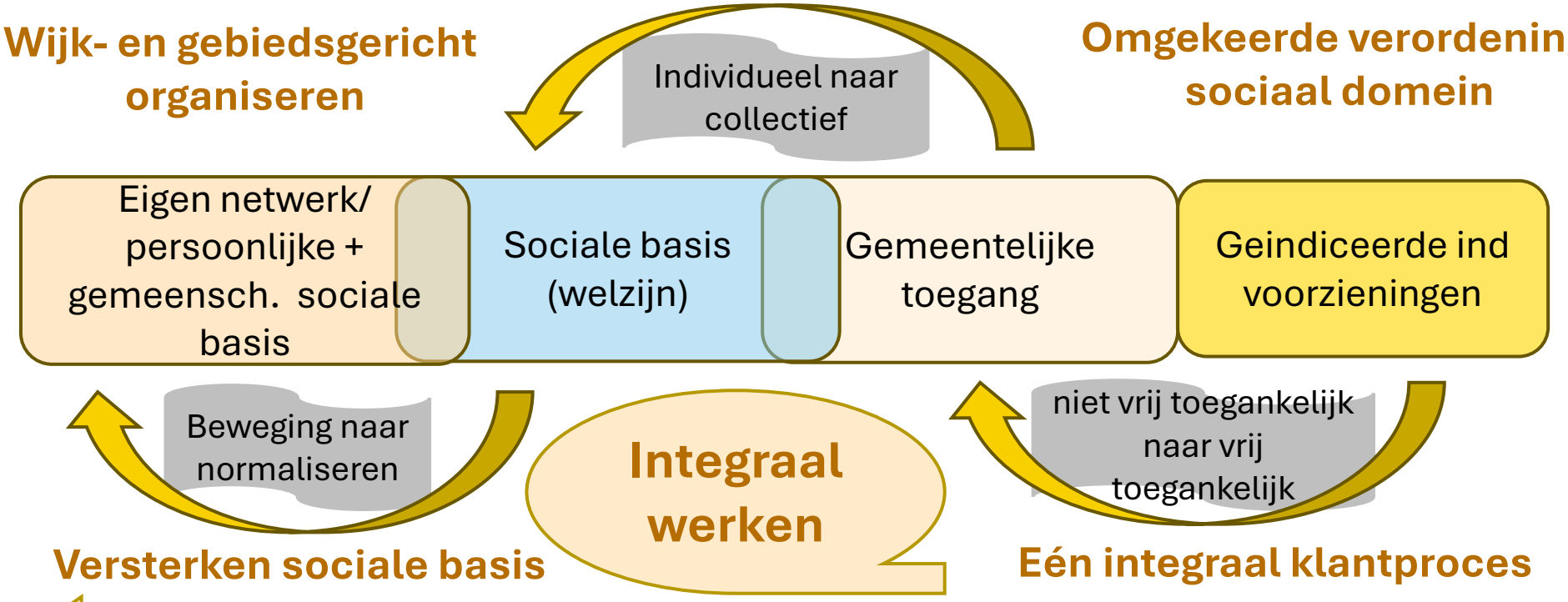
- **Beweging naar voren**: Preventie, normaliseren, collectiveren
- **Kostenbeheersing:** Afvlakken groei Jeugd/WMO 10%→ 4%
- **Versterken regionale samenwerking**: Regio WBO, Baronie

Transformatie: De beweging naar voren

"Iedereen in de gemeente Geertruidenberg doet naar vermogen mee, en draagt naar vermogen bij. We kijken naar elkaar om en voelen ons verbonden"

Wijk- en gebiedsgericht organiseren

Omgekeerde verordening sociaal domein

Versterken sociale basis

Eén integraal klantproces

Inwoners zijn ei blijven vitaal | **Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer** | **Meer sociale cohesie in de lokale samenleving** | **Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak** | **Houdbare basis-ondersteuning**

SAMEN BOUWEN SAMEN STERKER

Maatregelen kostenbeheersing

- **Passender beschikken** : Vraaggericht, eigen context vangnet
- **Aanpassen regels en bekostigingsmethodiek**: Normkader, taakgerichte bekostiging i.p.v. P*Q
- **Versterken van sociale basis:** Effectieve vrij toegankelijke voorzieningen/initiatieven

→ Integraal sociaal domein (in inrichting, sturing en bekostiging) , goed verbonden met fysiek en zorgdomein

Passender beschikken

Maatregel	WMO	Jeugd	Part
Omgekeerde toets	X	X	X
Proof of concept Stevig lokaal team (oa CJG)		X	
Integraal werken (check werkelijk gebruik en stapeling)	X	X	X
Integrale verordening Sociaal Domein	X	X	X

Aanpassen regels en bekostiging

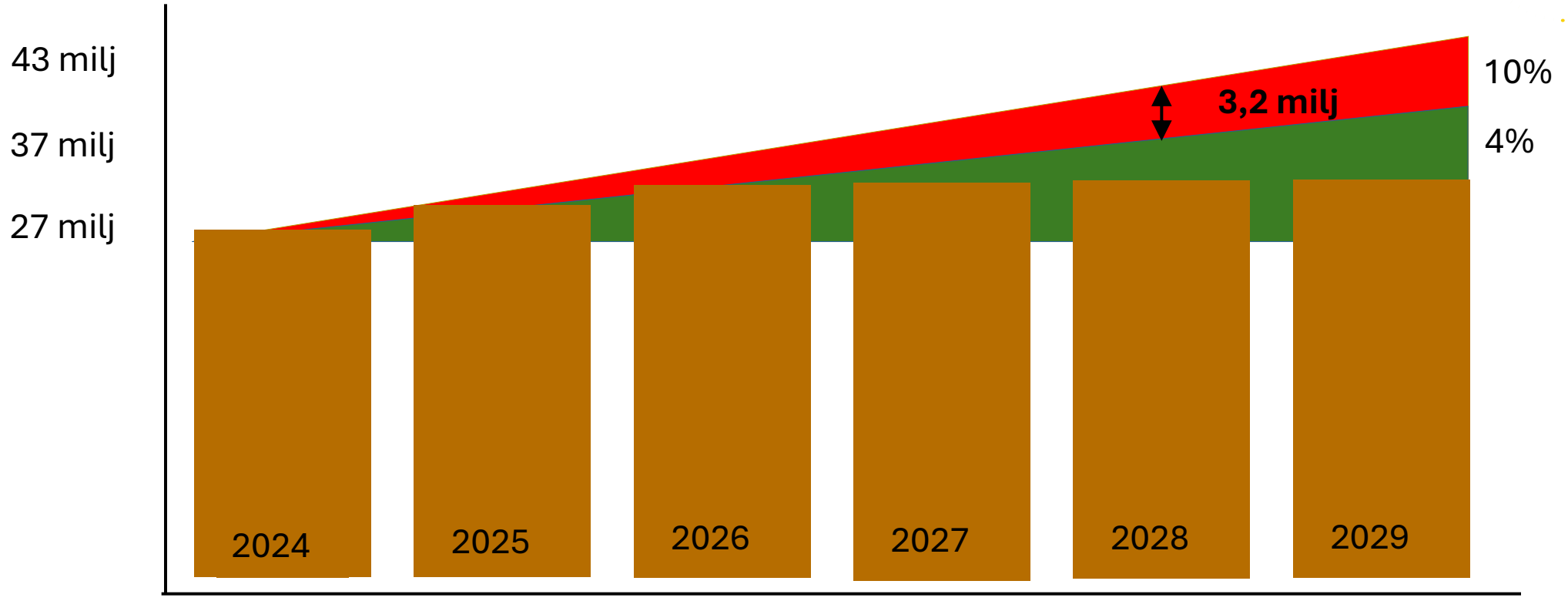
Maatregel	WMO	Jeugd	Part
Taakgerichte bekostiging (Inkoop Jeugd WBO)		X	
Brede participatie (2026 ev)			X
Inkoop WMO (2026 ev)	X		
Implementatie integrale verordening (herziening beleidsregels)	X	X	X

Versterken sociale basis

Maatregel	WMO	Jeugd	Part
Preventie (leefstijl, sport, bewegen) (oa Valpreventie, Welzijn op recept, Opgroeien in kansrijke omgeving)	X	X	X
Beleid Vrijwilligers(initiatieven) (Buurtgezinnen, Repaircafe etc.	X	X	X
Inloop- en wijkvoorzieningen, wijkplan (oa Huis van de wijk de Schelf)	X	X	X
Uitvoeringsplan financiële zelfredzaamheid			X
Impactgedreven werken	X	X	X

Financiële vertaling voor 2026 e.v.

Doelstelling kostenbeheersing

Transformatie in (concept) begroting 2026-2029

- **Autonome kostenstijgingen:** Jaarlijkse correctie door tariefaanpassingen en prognose inzet van zorg
- **Investeringen in de transformatie:** Eenmalige uitgaven voor onderzoek, ontwikkeling en implementatie.
- **Structurele versterking:** Initiatieven met bewezen effect structureel maken door toevoegen of verschuiven van middelen.
- **Financiële effecten van de kostenbeheersing:** Taakstellingen geconcretiseerd voor het komende jaar, indicatief voor de jaren erna.

Investeringen in transformatie

Investeringen (illustratief)	2026	2027	2028	2029
GALA middelen tbv preventie (oa Valpreventie, Welzijn op recept, Sociale cohesie, Buurtsport etc)	400			
Ontwikkelbudget versterken sociale basis Pilot vrij toegankelijke dagbesteding (subsidiering leiding en uitvoering) (ca €75.000) Pilot Reablement (uitvoering ondersteuning) (ca €30.000) Ontwikkeling 2e Huis van de wijk (ca 50.000) Preventieprogramma i.k.v. OKO/PHP (ca 45.000)	200			
Implementatie Jeugdhulp 2027	75			

x€1000

Structurele versterking

Structurele versterking (illustratief)	2026	2027	2028	2029
Inloop en wijkvoorzieningen (Huis van de Wijk de Schelf)	85	85	85	85
Preventief Jeugdbeleid	40	40	40	40
Maatschappelijk werk	138	138	138	138
Proof of concept SLT	390			

x€1000

Financiële effecten

Financiële effecten (illustratief)	2026	2027	2028	2029
Taakstelling 2025 ev (gerealiseerd)	800	800	800	800
Taakstelling 2026 ev (geconcretiseerd, oa WMO Hulpmiddelen, Begeleiding, Vervoer, Jeugdhulp ambulant)	600	600	600	600
Taakstelling 2027 (indicatief, per jaar bijstellen)		*700*	*700*	*700*
Taakstelling 2028 (indicatief, per jaar bijstellen)			*1100*	*1100*
Taakstelling 2029 (indicatief, per jaar bijstellen)				*1700*
Totaal	1400	*2100*	*3200*	*4900*

x€1000

Tijd voor vragen en feedback!

